

סוכה פרק ראשון סוכה

יז.

עין משפט
נר מצוה

קד א מ"י פ"ה מהל'
סוכה הלכה כ'
טו"ע א"ח סומן מרלב
סעיף ג'
קח ב מ"י שם הלכה יד'
סמך עשין מג טו"ע
א"ח שם סעיף א'
קו ג מ"י שם הלכה כ'
טו"ע ע"ש סעיף ג'
קז ד מ"י שם טו"ע שם
סעיף ג'.

לעיו רש"י

קלו"ש ישרא"א. מנור.

רבינו חננאל

והא דר' אמי, אסיקנא
שיעור משך סוכה קטנה
ד' טפחים. הא דאמרו רבנן
דבי רב האורח בסוכה פוסל
בג' טפחים, וסבך פסול
פוסל בד' טפחים, ואקשי
רבה עליה ומה אילו איכא
סבך פסול פחות מד'
טפחים ואיך משלימו לר'
כשרה, ולא יהא האורח
החמור דפוסל בג' טפחים
כסבך פסול הקל ממנו
דאינון פוסל עד שיהיה
בד' טפחים. (ואמרו'
להו) [ואמרו ליה] לדידך
נמי דאמרת אורח פוסל בג'
טפחים, כדתנן הרחיק את
הסיכור, ג' טפחים פסול,
סבך פסול בד' אמות,
כדתנן בית שנפחת וסיכר
על גביו אם יש בין סיכור
לכותל ד' אמות פסול,
ואילו איכא סבך פסול
פחות מד' אמות, ואיך
לד' אמות כשרה, ולא יהא
האורח [ה]חמור דפוסל
בשלשה טפחים, כסבך
פסול דפוסל בד' אמות.
ומשני רבה לדידי

ומשהו דכותיה פריך פ"ק דעירובין (דף י'): דלמך רב יהודה מבזי
שהוא רחב ט"ו אמה מרחיק שתי אמות ועושה פס ג' אמות ופריך
ואמאי יעשה פס אמה ומחלה וירחיק שתי אמות ויעשה פס אמה
ומחלה וליכא לשנויי הכא דממשני התם דלמך אורח דהאי גיסא ודהאי
גיסא ונפסל ליה דהכא כל הפחות

מג' נלכד דמי וזהו ליה כסתום
דאפילו עשה כל דפנות הסוכה קנה
קנה בפחות מג' כשרה דתניא לעיל
(דף יז.) דופן סוכה כדופן שבת ונלכד
שלא יהא בין קנה לחצירו ג' טפחים
ואין שייך לחלק כלל בין סוכה של
ג' דפנות לסוכה של ארבעה ועוד
קשיא טפי דכשני פסין שיש בכל אחד
חצי טפה ומשהו סבי דמוקי חד
בפחות מג' סמוך לדופן ואידך מוקי
בפחות מג' סמוך לראשון וי"ל משום
דלמרינן בסוף פ"ק דעירובין (דף טז):
דכל מחילה שאינה של שתי וערב
אינה מחילה ואם היו שני פסין שאין
בכל אחד ארבעה הויא לה כמחילה
של שתי: **א"ר ר' פוסל**. כל הסוכה
בשלשה בין באמצע בין מן הזד סבך
פסול פוסל כל הסוכה בארבעה
באמצע כגון שהוא רחוק מן הכותל
ארבע אמות דלמך יכול לנטלו משום
עקימת דופן ונמלא חוץ בין כשר
לכשר דוקא כשמתחיל מדופן האמצעי
ומהלך על פני כל הסוכה עד הפתח
דהשתא חוץ האורח או הפסול בין
כשר לכשר וליכא ג' דפנות לא לזה
ולא לזה אבל אם מתחיל מן הדופן
שצדד ומהלך עד הדופן שכנגדו אם
נשאר מן הכשר לצד הדופן האמצעי
כשיעור הכשר סוכה כשרה דהא אית'
לה ג' דפנות ושל כל הפתח הפסול
והיכא דהאורח או הפסול אין מהלכין
על פני כל הסוכה כגון דאיכא באמצע
סוכה ג' על ג' אורח או ארבעה
על ארבעה סבך פסול אם ממנו ועד
הדופן האמצעי כדי הכשר סוכה הכל
כשר בין מה שצדד בין מה שלצד
הפתח ואפילו מה שיוצא לחוץ לגמרי
דוהאיל והכל מחוץ לשיעור הכשר
סוכה הרי זה כפסל היוצא מן הסוכה
דניתר בלא דפנות כדלמרינן [לקמן]
(דף יט.) דלדיון כסוכה ואפשר אפי'

אין כדי הכשר סוכה ממנו עד דופן האמצעי מנטרפין זה עם זה
לכדי הכשר סוכה ואין האורח והפסול חוצצין מאחור שהכשר מתחבר
יחד דרך הדלדלים: **א"ר ר' איבא** סבך פסול פחות מארבע אמות
פחות מג' מא' כשרה. ואין צאיר שיעור לפסול ואין צבך פסול
שיעור לפסול אין מנטרפין זה עם זה לפסול כיון דלא שוו
שיעוריהו להדדי כדלמרינן ומיהו היכא דאיכא שני טפחים סבך
פסול ושנים של סבך פסול ואורח מפסיק ביניהם פחות מג' איכא
לפסוקי אם שני הפסולין מנטרפין לארבעה לפסול את הסוכה
דמא כיון דאורח מפסיק ביניהם לא מנטרפי או שמא כיון דאין
צאיר ג' מנטרפין ומיהו היכא דליכא בפסולין ד' ואורח פחות
מג' מפסיק ביניהם אין האורח משלימו לארבעה במה שחשבו
כסתום מחמת לצוד דלא למרינן לצוד להחמיר:

הגבד

ונמלא חוץ בסוכה בין כשר לכשר וארבעה הוי מקום חשוב להיות
חליצה: **ואמינא** לזה אנא. תשובה לדבריהם: **ומה אילו איכא סבך פסול פחות מארבעה**. ואורח צידו פחות משלשה מאי למרינן ביה:
כשרה. דליכא שיעור סבך פסול: מלייה. להאיא שיעורא בשפודין דאסור לסבך בזה משום מקצלי טומאה והוא זה ארבעה
טפחים מסבך פסול: מאי. למרינן ביה: **פסולה**. דאיכא חליצה ארבעה ומתחילה כשהיא אורח שהוא חמור היתה כשרה ועכשו
שנהפך להיות קל נפסלה: לא יהא אורח. חמור שפוסל בג' פוסלה לסוכה זו כסבך פסול שהוא קל שאינו נפסל אלא בארבעה: אמרו
לי הכי לדידך נמי. דלמרת שיעור סבך פסול ד' אמות דלית לך דטעמא דמתניתין משום דופן עקומה אלא זהו שיעורא לפסול אפילו
באמצע אף זו תשובתך ומה אילו כו' ואורח פחות מג' נלכד: בשלמא לדידי דאמרי ארבע אמות. דקמני מתניתין פסולה הא פחות כשרה:
משום

מתני' הרחיק הסיכור מן הדפנות. לאו בגובהה קאמר אלא
במשכה: **פסולה**. דלמך פוסל בשלשה אפילו מן הזד. ומכאן אני
אומר ומפרש הא דלמרינן שבסבך פסול מן הזד למרינן דופן עקומה
להכשיר עד ארבע אמות היינו דחשבינן לסבך כאליו מן הדופן ונעקס

ונכפף למעלה ובאורח ליכא למימר
הכי ואינו מפרש רואין את הדופן
כאליו הוא עקום והולך תחת הסבך
פסול ומגיע לסבך כשר ומוציא את
הפסול מן הסוכה דאם כן גם גבי
אורח נמי נימא הכי: **בית שנפחת**
ופיכר כו'. גגו נפחת באמצעו רחוק
מן הדפנות לכל זד וסיכר על הפתח
באמצעו ונמלא תחת הדפנות שהיא
פסולה משום תעשה ולא מן העשוי
מפסקת בין דפנות לסבך כשר:
אם יש מן הסיכור. הכשר ולכותל ד'
אמות פסול דבארבע אמות לא נאמר
למשה מסיני דופן עקומה אבל בפחות
כשרה הלכה למשה מסיני רואין תחת
הבית כאליו הוא פסול דופן עקס
למעלה ואין חוץ סבך פסול לפסול
הסוכה ולא יישן תחת זה: **וכן חזר**
המוקפס אכסדרה. כל חזר שצדד
לפני הבתים והבתים פתוחין לו. חזר
זו מוקפת בתים ממזכה ופתוחין לה
סביב מג' רוחותיה ולפני הבתים עשו
לאכסדרות סביב לשלשה רוחותיה
והאכסדרה פתוחה היא ואין לה דופן
לזד החזר ויש עליה תקרה וזה סיכר
על גבי כל אורח של כל חזר
שבאמצע היקף לאכסדרות ואין דופן
לסוכה זו אלא מחילות הבתים
המפסיקות בין בתים לאכסדרה
ונמלא תחת האכסדרה מפסקת
סביב בין סבך לדפנות אם יש צרורח
האכסדרה ד' אמות תקרה פחות
מארבע אמות כשרה דלמרינן דופן
עקומה. דוגמא לדבר קלו"ש טר"א
בשון אשכנז של חזיה אומות^א הם
הגלחים שיש לה אורח שיש בה עשבים
והיקף אכסדרה סביב לו: **שהקיפוח**.
סיכודי^ב סביב לה סמוך לדפנות צדד
המקבל טומאה ולאצמלע נתן הסבך
כשר: **אם יש**. תחת הסבך פסול ד'
אמות פסולה אף הסבך כשר לפי שאין
לה מחילות פחות מכאן כשרה דלמרי'

דופן עקומה: **ג' כל הני נמה לי**. לאשמועינן דופן עקומה בתלת
צבי במתניתין ליתני חדא ולשמעינן לכולהו: **משום דהני מחילות נציה**
עצין. להיות דופן לבית זה והרי הבית נעשה סוכה הלכך שדין
מחילות בזה סוכה ע"י עיקוס: **אבל חזר המוקפס אכסדרה**
דמחילות לאו לאכסדרה נעשו. אלא לבית הלכך ליכא למימר תחת
אכסדרה עקימת דפנות הללו היא ולא שדינה לדפנות הכא לצד
סוכה: **סבך כשר הוא**. כלומר ממין סבך כשר הוא ופסולו משום
תעשה ולא מן העשוי אבל דבר שאין מסבכין בו שהוא מין פסול
אימא לא ליכשריה על ידי עיקוס: **דיסבי וקאמרי**. משמיה דרז:
אורח פוסל. כל הסוכה בשלשה: **וסבך פסול פוסל**. את כל הסוכה
צד': **צר מינה דהאיכא**. כלומר הראיה אינה עיקר: **דרב ושמואל**
אמרי תריוור משום דופן עקומה נגשו. להכשיר דלמרינן דופן
הוא ולא סבך ואין כאן פסול וכי למרינן בארבעה כגון באמצע

רחוק מן הכותל ד' אמות דלמך יכול לנטול על ידי עקימת דופן
חליצה: **ואמינא** לזה אנא. תשובה לדבריהם: **ומה אילו איכא סבך פסול פחות מארבעה**. ואורח צידו פחות משלשה מאי למרינן ביה:
כשרה. דליכא שיעור סבך פסול: מלייה. להאיא שיעורא בשפודין דאסור לסבך בזה משום מקצלי טומאה והוא זה ארבעה
טפחים מסבך פסול: מאי. למרינן ביה: **פסולה**. דאיכא חליצה ארבעה ומתחילה כשהיא אורח שהוא חמור היתה כשרה ועכשו
שנהפך להיות קל נפסלה: לא יהא אורח. חמור שפוסל בג' פוסלה לסוכה זו כסבך פסול שהוא קל שאינו נפסל אלא בארבעה: אמרו
לי הכי לדידך נמי. דלמרת שיעור סבך פסול ד' אמות דלית לך דטעמא דמתניתין משום דופן עקומה אלא זהו שיעורא לפסול אפילו
באמצע אף זו תשובתך ומה אילו כו' ואורח פחות מג' נלכד: בשלמא לדידי דאמרי ארבע אמות. דקמני מתניתין פסולה הא פחות כשרה:
משום

(א) לעיל ד' ג' לקמן יט.
(ג) בס"א: על מני האומות,
(ד) בס"א: סוכה, (ה) בס"א
נוסף: סבך.

מוסף רש"י

בית שנפחת. גגו, וגגין
שלהם תלקים הן ושוין
ולא משופעים, ונפחת הגג
באמצעו, וסיכר צבך
כשר על פי הפתח ונמלא
סבך הכשר מופלג מן
הדפנות לכל זד (דעיר'
ד). אם יש מן הכותל
לסיכור ארבע אמות
פסולה. הא פחות מכאן
כשרה, שדופי הבית נעשין
לה דפנות והתקרה פסולה
המפסקת ביניהם רואין
אותה כאליו היא מן הדופן
ועקס הדופן עד כאן ואין
כאן סבך פסול אלא דופן
ומחוצר לסבך כשר (שם).
וכן חזר שהיא מוקפת
אכסדרא. וגג אכסדרה
מפסיק בין מחילות הבתים
לאורח שסבך עליה, אם
יש צרורח הגג ד' אמות
פסולה. דתו לא מהני לה
מחילות הבתים (שם).